

Sygn. akt III CZ 37/18

POSTANOWIENIE

Dnia 19 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący)

SSN Władysław Pawlak (sprawozdawca)

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa D. S.

przeciwko P. P.-Ł., M. C., P. P. i M. P.

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 19 października 2018 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 16 listopada 2017 r., sygn. akt I ACa [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 czerwca 2016 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił powództwo D. S. skierowane przeciwko P. P. – Ł., M. C., P. P. i M. P. o ochronę dóbr osobistych i zapłatę. Powódka nie była obecna na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku i na jego ogłoszeniu.

W dniu 14 czerwca 2016 r. powódka wniosła pismo procesowe o treści: „Wnoszę o Protokół z 1.06.2016 r. i apelację wyroku jeśli zapadł.” Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 4 lipca 2016 r., doręczonym 20 lipca 2016 r. powódka została wezwana do uzupełnienia w terminie jednego tygodnia braków apelacji z dnia 14 czerwca 2016 r. przez doręczenie trzech egzemplarzy odpisów pisma - apelacji z 14 czerwca 2016 r., wniesienie w czterech egzemplarzach apelacji, która będzie zawierać następujące elementy: oznaczenie wyroku, od którego została złożona apelacji ze wskazaniem, czy wyrok zostaje zaskarżony w całości, czy w części, zwięzłe przedstawienie zarzutów i ich uzasadnienie, wskazanie, czy powódka wnosi o zmianę czy o uchylenie wyroku, z zaznaczeniem żądanej zmiany lub uchylenia, wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia w zakresie żądania o charakterze majątkowym (jeżeli powódka zaskarża wyrok w tej części), po rygorem odrzucenia apelacji.

W odpowiedzi na wezwanie powódka wniosła w dniu 2 sierpnia 2016 r. pismo procesowe, w którym zwróciła się o przywrócenie terminu do uzupełnienia braków formalnych apelacji oraz uzupełniła wskazane w zarządzeniu Przewodniczącego braki. Postanowieniem z dnia 13 września 2016 r. Sąd Okręgowy w K. przywrócił powódce termin do uzupełnienia braków formalnych apelacji.

Postanowieniem z dnia 16 listopada 2017 r. Sąd Apelacyjny w [...] odrzucił apelację powódki. Sąd drugiej instancji uznał, że pismo powódki z dnia z 14 czerwca 2016 r. nie mogło stanowić apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 1 czerwca 2016 r., a w konsekwencji nie było podstaw do wzywania powódki do uzupełnienia braków formalnych. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, aby pismo z dnia 14 czerwca 2016 r. mogło być uznane za apelację, powódka powinna była

przynajmniej wyartykułować w nim niezadowolenie z treści zapadłego orzeczenia. Sąd drugiej instancji zauważył ponadto, że skoro z tego pisma wynika jednoznacznie, że powódka nie miała wiedzy, czy na rozprawie w dniu 1 czerwca 2016 r. zapadł wyrok, to zawarte w piśmie z dnia 14 czerwca 2016 r. sformułowanie „apelacja wyroku” nie może być traktowane jako brak akceptacji zapadłego orzeczenia. Sąd Apelacyjny stwierdził, że za apelację powódki może być uznane dopiero jej pismo z dnia 2 sierpnia 2016 r., ale zostało złożone po upływie terminów ustanowionych w art. 369 § 1 i 2 k.p.c. W sytuacji bowiem, gdy powódka nie wносиła o doręczenie wyroku z uzasadnieniem, termin ten upłynął w dniu 22 czerwca 2016 r. Skoro apelacja powódki została wniesiona po upływie przepisane terminu, to na podstawie art. 370 k.p.c. podlegała odrzuceniu. Ponieważ Sąd pierwszej instancji apelacji powódki nie odrzucił, Sąd Apelacyjny uczynił to na podstawie art. 373 k.p.c.

W zażaleniu powódka zaskarżając postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 16 listopada 2017 r. w całości wniosła o jego uchylenie. Zarzuciła naruszenie prawa procesowego, tj. art. 368 k.p.c. przez przyjęcie, że do wymogów apelacji należy świadomość apelującego treści zapadłego orzeczenia i to w dniu złożenia apelacji oraz art. 373 k.p.c. w zw. z art. 370 k.p.c. przez ich błędne zastosowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 368 § 1 k.p.c. apelacja powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierać: oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest zaskarżony w całości czy w części; zwięzłe przedstawienie zarzutów; uzasadnienie zarzutów; powołanie, w razie potrzeby, nowych faktów i dowodów oraz wykazanie, iż ich powołanie w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji nie było możliwe albo że potrzeba powołania się na nie wynikła później; wniosek o zmianę lub o uchylenie wyroku z zaznaczeniem zakresu żądanej zmiany lub uchylenia.

Apelacja jako zwyczajny środek odwoławczy, nie podlega takim rygorom formalnym, jakie ustawodawca ustanowił odnośnie do skargi kasacyjnej, a w konsekwencji należy stosować w zakresie oceny jej braków umiarkowany formalizm, na co zwracał już uwagę Sąd Najwyższy (zob. postanowienia z dnia

6 marca 2006 r., II PZ 2/06, OSNP 2007, nr 5-6, poz. 74, z dnia 5 grudnia 2006 r., II CZ 93/06, nie publ.). Gdy pismo procesowe jest zredagowane niewłaściwie, ale w taki sposób, że pozwala na ustalenie jego treści w drodze wykładni należy uznać, że jest to oczywista niedokładność pisma procesowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 1969 r., I PZ 71/68, OSNCP 1969, nr 9, poz. 163). Użycie nazwy „apelacja” nie jest elementem konstytuującym pismo procesowe w postaci środka odwoławczego. O uznaniu go za apelację decyduje bowiem jego treść, a nie wskazana przez stronę nazwa. Do uznania pisma procesowego za środek odwoławczy konieczne jest bowiem zachowanie minimalnych warunków kreujących to pismo jako apelację. Dopiero wówczas ma zastosowanie tryb naprawczy, zmierzający do usunięcia braków formalnych tego rodzaju pisma procesowego.

Postulat stosowania umiarkowanego formalizmu nie może jednak prowadzić do zakwalifikowania pisma procesowego jako apelacji, które nie czyni zadość ani jednemu z elementów konstrukcyjnych tego rodzaju pisma procesowego, szczegółowo określonych w art. 368 § 1 k.p.c. Posłużenie się przez stronę wyłącznie sformułowaniem „apelacja wyroku, jeśli zapadł” nie może być identyfikowane z tym środkiem odwoławczym, gdyż po pierwsze, nie zawiera ani jednego elementu konstrukcyjnego apelacji, a po drugie nie wynika z niego, by powódka nie zgadzała się z wyrokiem, skoro uzależniła potraktowanie tego pisma również jako apelacji (oprócz wniosku o wydanie protokołu z rozprawy), od tego, czy w ogóle został wydany wyrok. W istocie jest to warunek, procesowo obojętny, gdyż apelacji nie wnosi się dlatego, że zapadł wyrok, ale dlatego, że skarżący nie zgadza się z zawartym w nim rozstrzygnięciem, czego w żaden sposób nie da się wyprowadzić z treści pisma powódki.

Sąd Apelacyjny prawidłowo uznał, że pismo powódki z dnia 14 czerwca 2016 r. nie spełniało przymiotów apelacji, które uzasadniałoby zastosowanie trybu naprawczego. Wniesione przez powódkę w dniu 2 sierpnia 2016 r. pismo procesowe zawierające uzupełnienie wszystkich braków, o które była wzywana zarządzeniem Przewodniczącego, jakkolwiek mogło być potraktowane jako apelacja, ale wobec niedochowania ustawowych terminów określonych w art. 369 k.p.c., podlegała odrzuceniu.

W tym stanie rzeczy, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.
w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.